

Kanton Bern
Canton de Berne

hallo-bern.ch
salut-berne.ch

Bilmekte fayda var

Açılış Saatleri / Resmi Tatiller

Oturum İzni

Özel Mali Mesuliyet Sigortası

Alkol / Tütün / Uyuşturucu

Evcil Hayvanlar

İsviçre şöyle işler

hallo-bern.ch

Yeni yerleşim yerinde iyi bir başlangıç için bilgiler

Bilmekte fayda var

Açılış Saatleri / Resmi Tatiller

İsviçre' de mağazaların büyük bir kısmı pazar günleri kapalıdır. Tren istasyonlarında (Bahnhof) bulunan mağazalar ve benzin istasyonları ise buna dahil değildir. Resmi tatiller Kantonlar tarafından belirlenir.

Resmi Tatiller

Resmi tatiller iş kanununda düzenlenmiştir hukuki olarak pazar günleriyle aynıdır. 1 Ağustos (İsviçre Ulusal günü) bütün İsviçre'de resmi tatil günüdür. Buna ek olarak her Kanton sekiz tane daha resmi tatil ilan edebilir. Bern kantonunda resmi tatil günleri şunlardır: Yılbaşı (1 Ocak), Berchtold Günü (2 Ocak), Paskalya cuması (Paskalyadan önceki cuma günü), Paskalya Pazartesi (Paskalya'dan sonraki Pazartesi), Göğe Çıkış (Paskalya pazarından 40 gün sonra gelen Persembe günü), küçük Paskalya (Paskalya'dan 50 gün sonra), İsviçre Ulusal Günü (1 Ağustos), Noel Bayramı (25 Aralık) Aziz Stephen Günü (26 Aralık).

Mağaza Açılış Saatleri

Alışveriş yerlerinin mesai saatleri kantonlara göre farklılık gösterir. Bern kantonunda aşağıdaki genel mağaza açılış saatleri geçerlidir:

- Pazartesiden cumaya, sabah 6'dan akşam 8'e kadar.
- Cumartesi sabah 6'dan akşam 5'e kadar (resmi tatillerden önceki günler için de geçerlidir)

Pazar günleri ise mağazaların çoğu kapalıdır. Gar ve benzin istasyonlarında haftanın 7 günü açık olan, diğer mağazalara göre daha erken açılan ve geç kapanan mağazalar istisna oluşturur. Diğer tüm dükkanların Pazar günleri veya resmi tatillerde yılda iki kez açılmasına izin vardır.

Resmi Dairelerin Açılış Saatleri

Kanton resmi dairelerinin açılış saatleri değişiklik göstermektedir. Kural olarak, ofisler pazartesiden cumaya sabah ve öğleden sonra açıktır ve öğle yemeği saatinde kapalıdır. Belediye dairelerinin açılış saatlerinde farklılıklar görülebilir. Özellikle küçük belediyelerin açılış saatlerinde kısıtlama olabilir. Gişenin açılış saatlerini önceden internet veya telefon aracılığıyla öğrenmekte fayda vardır.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.hallo-bern.ch/tr/bilmekte-fayda-var/acl-saatleri--resmi-tatil

Oturum izni

İsviçre'de uzun süre oturabilmek yada çalışabilmek için bir izne ihtiyaç vardır. Çeşitli oturma izinleri ve süresiz yerleşme izni arasında ayırım yapılır.

Oturum izni çeşitleri

İsviçre'de kalındığı süre içerisinde çalışmak ve burada üç aydan uzun süre kalmak belli izinlere tabidir. İkamet edilen belediye, İsviçre'de kalmayla ilgili hemen hemen tüm sorular için ilk irtibat noktasıdır. Oturma izni başvurularını Göçmenlik Dairesi'ne (Migrationsdienst) iletir. Göçmenlik Dairesi daha sonra başvuruyu işleme alır. Kısa süreli oturma izinleri (1 yıla kadar), süreli oturma izinleri (uyruğa bağlı olarak 1 yıl veya 5 yıl ile sınırlıdır), süresiz oturma izinleri (süresiz) ve sınır ötesi banliyö izinleri arasında ayırım yapılır.

- **Kısa süreli oturma izinleri** (L Oturma izni, Ausweis L | livret L): Bu oturma izni, sınırlı bir sürede (en fazla 1 yıl) belli bir amaç için İsviçre'de yaşayanlar içindir. 3 ay ile 1 yıl arası bir iş ilişkisini kanıtlayan (iş sözleşmesi) çoğu AB ve EFTA ülke vatandaşları bu oturma izni hakkına sahiptir.
- **Süreli Oturma izni** (B Oturma izni, Ausweis B | livret B): Bu oturma izni İsviçre'de uzun süreli kalanlar içindir. Çoğu AB ve EFTA ülke vatandaşları eğer 1 yıldan daha fazla İsviçre'de çalıştıklarını (iş sözleşmesi, Arbeitsvertrag|contrat de travail) kanıtlayacakları takdirde bu oturma iznini alma hakkı kazanırlar. Bu oturma izni AB ve EFTA ülke vatandaşları için 5 yıllığına verilir. Diğer ülke vatandaşları için iznin geçerlilik süresi 1 yıldır. Daha sonra süreyi uzatmak için başvuru yapılmalıdır. Başvuru yapan kişiler için oturma izninin uzatılması Almanca kursuna gitmek gibi belli şartlara bağlanabilir. Oturma izni kanuni olarak uzatılmayabilir. Uzatmaya engel olabilecek nedenlere suç işlemek ya da sosyal yardım almaya bağımlı olmak gösterilebilir. Mülteci statüsü olan kişiler de B oturma izni alır.
- **Süresiz Oturma izni** (C Oturma izni, Ausweis C | livret C): Bu oturma izni İsviçre'de 5 ya da 10 yıl ikamet ettikten sonra alınır. Burada da AB/EFTA ülkeleri ve üçüncü dünya ülkelerinden gelen kişiler için farklı koşullar geçerlidir.

İttica alanındaki izinler:

- Sığınmacılar (Kimlik N,)
- Geçici oturma izni alan yabancılar(Oturma izni)
- Geçici oturma izni alan mülteciler (F Oturma izni)
- Sığınma talebi kabul olan mülteciler (B Oturma izni)

Yabancılar Kimliği

İsviçre'de yaşayan yabancılar bir yabancılar kimliği (Ausländerausweis) alırlar. Bu kimliğin türü çeşitli kriterlere bağlıdır. Kredi kartı formatında kimlik kartları ve kağıt kimlikler (Biyometrik olmayan yabancılar kimliği, Nicht biometrischer Ausländerausweis | Titre de séjour non biométrique) vardır. Bazı kişilere biyometrik yabancılar kimliği verilir. Bu kimliğin bir veri çipi vardır, parmak izleri, yüz resmi ve imza buraya kaydedilir. İlgili kişiler Göçmenlik Dairesinden bir randevu daveti alırlar. Ardından biyometrik bilgilerinin kaydını Bern Kantonunun pasaport ve kimlik kartı merkezinde yaptırırlar. Bütün kimlikler ikamet edilen belediyeden alınır. Eğer kimlik çalınır ya da kaybedilirse derhal polise bildirilmelidir.

Uzatma

Oturum statüsüne ve gelinen ülkeye göre oturma izinlerinin farklı aralıklarla uzatılması gerekir. Eğer bir uzatma işlemi gerekirse bir form alınır (Verfallsanzeige | avis de fin de validité). Bu form doldurularak, geçerli bir pasaportla birlikte en geç oturma izin süresinin dolmasına iki hafta kala ikamet edilen belediyeye teslim edilmesi gerekir. İkamet edilen belediye başvurusu Nüfus Dairesine (ABEV | OPOP) iletir. Burası (bu kurum), oturma izinlerinin uzatılması için gerekli şartların olup olmadığını kontrol eder. Sorular olduğunda ikamet edilen belediye ya da Nüfus Dairesi (ABEV | OPOP) bilgi verir.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.hallo-bern.ch/tr/bilmekte-fayda-var/oturma-izn

Özel Mali Mesuliyet Sigortası

Bütün yetişkin bireyler bir özel mali yükümlülük sigortası mecburi olmamasına rağmen yaptırmalıdır. Bu sigorta kasıt olmaksızın kişi veya eşyalara zarar verildiğinde, bu hasar giderlerini karşılar.

Kişisel Sorumluluk

Eğer bir kişi diğer bir kişiyi yaralarsa, ya da başkasına ait bir eşyaya zarar verirse, bu zararları ekonomik olarak karşılamak zorundadır. Hasarlara kasıt olmaksızın sebep olunursa da bu durum geçerlidir. Çocukların veya evcil hayvanların neden olduğu zararlardan da sorumlu tutulabilir. Maliyetler çok yüksek olabilir. Örneğin bir kişi, birini kayak yaparken yaralarsa bunun giderleri yüzbinlerce frankı bulabilir.

Özel Mali Mesuliyet Sigortası

Hasarlar durumunda ekonomik zorluklar yaşamamak için özel mali mesuliyet sigortasına (Privathaftpflichtversicherung | assurance de responsabilité civile privée) ihtiyaç vardır. Bu sigortayı yaptırmaya imkanı özel sigorta kurumlarının birçoğu tarafından sunulur. Bir evdeki tüm aile bireyleri özel mali mesuliyet sigortalarını ortak yaptırabilir. Bu sigorta zorunlu değildir, ancak mutlaka yaptırılması tavsiye edilir. Birçok ev sahibi de özel mali mesuliyet sigortasının yaptırılmasını talep eder.

Sigortanın Üstlendikleri

Özel Mali Mesuliyet Sigortası, sigortalanan kişinin üçüncü şahıslara ve eşyalara verdiği zararları üstlenir. Bunlara örnek olarak; tamir giderleri, tedavi masrafları, zayı olan araçların tazmini ve manevi tazminat verilebilir. Özel Mali Mesuliyet Sigortası aynı zamanda belli ev hayvanlarının sebep olduğu hasarları da üstlenir. Aynı evde yaşayan bireylere verilen zararları bu sigorta karşılamaz. Aynı zamanda kasten veya ağır ihmali neticesinde meydana gelen hasarlar da sigorta tarafından karşılanmaz.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.hallo-bern.ch/tr/bilmekte-fayda-var/ozel-mali-mesuliyet-sigortas

Alkol / Tütün / Uyuşturucu

Uyuşturucu maddelerin bulundurulması, tüketilmesi ve satışının yapılması ceza gerektiren suçlardır. Alkol ve tütün satışı için yaş sınırlaması vardır.

Uyuşturucu

Kanun dışı uyuşturucu maddelerinin bulundurulması, satışının yapılması ve tüketimi ceza gerektiren suçlardır. Bu küçük miktarlar için de geçerlidir. Hangi maddelerin kanun dışı olduğu, "Uyuşturucu Maddeler Kanunu" nda" (Betäubungsmittelgesetz | loi sur les stupéfiants) belirtilmiştir. Mesleki olarak uyuşturucu maddelerinin satışının yapılması ağır cezayı gerektiren suçtur.

Alkol ve Tütün

Alkol ve tütün satışı için yaş sınırlaması vardır. Kanton Bern'de 16 yaşından küçük çocuk ve gençlere bira, şarap ve meyve şarabı gibi alkollü içeceklerin satışı ya da verilmesi yasaktır. Belirli sert alkollü içecekler ve tütün ürünleri için yaş sınırı 18'dir. Kim çok genç insanlara alkol veya tütün verirse, suç işlemiş olur ve kovuşturmaya tabi tutulur. Restoran ve dükkanlardaki personel, müşterilerin yaşını kontrol etmek zorundadır.

Sigara İçme Yasağı

Sigara içme yasağı İsviçre' de kantonlara göre farklı düzenlenmiştir. Kanton Bern'de sigara içme yasağı aşağıda belirtilen mekanlarda geçerlidir: Kamuya açık kapalı yerlerde (Hastane, devlet daireleri, okullar, müzeler, sinemalar, tiyatrolar, trenler ve otobüsler, dükkan ve alışveriş merkezleri). Birçok kişinin çalıştığı iş yerlerinde. Restoranların içinde sigara içmek de yasaktır. Ayrı olan ve havalandırılan sigara içme odaları bir istisna oluşturur. Ancak bunlarda da giderek azalma görülür. Sigara içme yasakları insanları sağlık risklerine karşı korumayı amaçlar.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.hallo-bern.ch/tr/bilmekte-fayda-var/alkol--tuetuen--uyuturuc

Evcil Hayvanlar

Evcil hayvan bulunduranlar çeşitli kurallara uymalıdır. Örneğin bazı hayvan türleri her evde bulundurulamaz. Köpek sahiplerinin ise köpek harçlarını ödemeleri.

Evcil Hayvan Bulundurmak

Kiralık bir evde oturan kişi, evinde hint domuzu, sıçan (fare), kanarya (kuş) ya da balık gibi küçük hayvanlar barındırabilir. Ama daha büyük hayvanların bulundurulması (Kediler ve küçük köpekler de dahil) kira sözleşmesi'nde yasaklanabilir. Gürültü çıkaran ve tehlikeli olan hayvanlar da ev sahibi tarafından yasaklanabilir. Bunun dışında hayvan sahipleri hayvan koruma yasalarına dikkat etmek zorundadır. Mesela belli hayvanlar tek başına bulundurulamaz (örneğin tavşanlar). Aynı zamanda uyulması gereken asgari kafes büyüklüğü ve donanımı için kurallar vardır. Birçok hayvanın (egzotik hayvanlar) İsviçre'ye sokulması kesinlikle yasaktır. Diğer hayvanlar için veterinerlik bürosundan verilecek özel bir izne ihtiyaç vardır.

Köpekler

Bern Kantonu'nda özel bir 'Köpek Yasası' vardır. Bu yasada hayvan sahiplerinin hangi sorumlulukları olduğu belirtilmiştir. Veteriner hekimler, bu konuda daha fazla bilgi verebilir.

- İsviçre'de bulunan bütün köpeklere çip takılmış ve bilgilerinin veri bankası AMICUS'ta kaydedilmiş olması gerekir. Köpeğe, onunla birlikte Avrupa Birliği ülkelerine seyahat etmek istendiğinde ihtiyaç duyulan bir evcil hayvan kimlik kartı verilir.
- Köpeklerin ikamet edilen belediyeye kaydedilmesi gerekmektedir. Her köpek için yıllık köpek harcı ödenmesi gerekir. Buna ek olarak bütün köpek sahipleri için kişisel sorumluluk sigortası (Haftpflichtversicherung) zorunludur.
- Bütün köpek sahipleri, köpek dışkılarını toplamak ve çöpe atmaktan sorumludur. Bu görevini yapmayan kişiler para cezası alırlar.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.hallo-bern.ch/tr/bilmekte-fayda-var/evcil-hayvanlar

İsviçre şöyle işler

Her ülkenin kendine özgü özellikleri vardır. İsviçre'de de bu şekilde uyulması gereken yazılı olmayan kurallar vardır. Ancak bunlar duruma göre farklılık gösterebilir.

Farklı Kültürler

İsviçre çeşitli kültürleri bünyesinde barındıran çok renkli bir ülkedir. Bunun bir göstergesi de dört ayrı dil bölgesidir. Bundan kaynaklı mentalitelerin bölgeden bölgeye farklılık göstermesine şaşkıncı olmamak gerekir. İsviçre'nin Almanca konuşulan bölgesinde geçerli olan kültürel özellikler, İsviçre'nin Fransızca konuşulan bölgesinde geçerli olmayabilir. Aynı zamanda şehirler ve kırsal bölgelerdeki farklar da büyük olabilir. Ama yine de bazı ortak noktalara rastlanır.

Selamlaşmak

İsviçre'de selamlaşmak için, karşıdaki kişinin gözlerine bakarak el sıkışılması gerekir. Selamlaşmak, kadın ve erkek farketmeksizin bu şekilde yapılır. Bern kantonunda alışlagelmiş selamlaşma formu "Grüessech" ve Fransızca'da "Bonjour" şeklindedir (arkadaşlar arasında Almanca "Hallo" ya da "Tschou" ya da Fransızca'da "Salut" gibi başka selamlaşma türleri de vardır). Bazı bölgelerde başka selamlaşma biçimleri de vardır. Emin olunmayan durumlarda "Grüessech" veya "Bonjour" demek en iyisidir. Şehirlerden uzak kesimlerde normalde tanıdık olmayan kişilere de caddede selam verilir. "Teşekkürler" ve "rica ederim" sözleri de önemlidir. Örneğin restaurantlarda sık sık "teşekkürler" ve "rica ederim" demek hemen hemen bir ritüeldir.

Dakiklik

İsviçre'nin ünlü dakikliği sadece bir klişe değildir. Eger gidilecek yere 5 dakikadan fazla bir gecikme söz konusu olursa telefon aracılığıyla bildirmek gerekir. Özellikle iş dünyasında dakikliğe çok önem verilir. 5 dakika bile gecikme olarak kabul edilir. Geç kalındığında, şef veya çalışanlara zamanında haber verilmelidir. Eğer biriyle özel buluşmak istenirse, öncesinden o kişiden bir randevu almak gerekir. Habersiz olarak yapılan ziyaretler özel çevrede de adet değildir.

Dolaylı İletişim

Özellikle daha ortak bir dil yoksa, birbirini doğru bir şekilde anlamak her zaman kolay değildir. İsviçre'de iletişim alışkanlıkları da kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Ancak genel olarak kibarlığa çok değer verildiği söylenebilir. Bazı kişiler kendilerini çok direk ve açık ifade ederken, bazıları da doğrudan konuşmalardan kaçınma eğilimindedirler. Bu kişiler eleştiriyi üstü kapalı ya da sözün arasında gizlenmiş olarak yapar. Yine de, bazen karşıdaki kişiden eleştirinin farkında olmalarını beklenir. Bu kolay değildir ve yanlış anlamalara yol açabilir. Karşıdakini iyi dinlemek, dinlediğini tekrarlamak ve anlaşılmayan bir şeyi sormak bu konuda yardımcı olabilir. Bu aynı zamanda yazılı iletişim için de geçerlidir. Bazen çatışma durumlarında kişiyle karşı karşıya gelmekten kaçınılır. Örneğin, komşusunun bir davranışı veya sözünden rahatsız olan kişi, bu rahatsızlığını onunla doğrudan konuşmak yerine bir mektup ile komşusuna bildirebilir. Yanlış anlaşılmalarda en iyisi daha az yerine daha çok sormaktır.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.hallo-bern.ch/tr/bilmekte-fayda-var/isvicre-oeyle-i